

گزارش جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان آذربایجان شرقی				
شماره نشست: ۱۰۵	تاریخ جلسه: ۱۴۰۳/۰۸/۲۴	ساعت شروع: ۱۵	ساعت خاتمه: ۱۷	محل نشست: استانداری
عناوین دستورجلسات				
دستور جلسه				
- طرح موضوع مشکلات فعالین اقتصادی استان "با حضور جناب آقای عبدالناصر همتی، وزیر محترم اقتصاد و دارایی"				

الف- دولت

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت	وضعیت حضور (حاضر/ غایب/ نماینده)	نام و نام خانوادگی نماینده
۱	بهرام سرمست	استاندار و رئیس شورا	حاضر	
۲	حیدر فتح زاده	رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان	حاضر	
۳	واقف بهروزی	مدیر کل امور اقتصادی و دارایی استان	حاضر	
۴	عبدالحمید سرتیپی	مدیرکل اداره صنعت، معدن و تجارت استان	غایب	
۵	حسین فتحی	مدیر کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان	حاضر	
۶	شهرام شفیعی	سرپرست سازمان جهاد کشاورزی استان	حاضر	
۷	عادل غلامی	دبیر کمیسیون هماهنگی بانکهای استان	حاضر	

ب- مجلس شورای اسلامی

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت	وضعیت حضور (حاضر/ غایب/ نماینده)	نام و نام خانوادگی نماینده
۱	روح الله متفکر آزاد	نماینده مردم تبریز در مجلس	غایب	

ج- قوه قضائیه

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت	وضعیت حضور (حاضر/ غایب/ نماینده)	نام و نام خانوادگی نماینده
۱	موسی خلیل الهی	رئیس کل دادگستری استان (یا معاون)	حاضر	
۲	بابک محبوب علیلو	دادستان مرکز استان	حاضر	

د- شهرداری و شوراهای

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت	وضعیت حضور (حاضر/ غایب/ نماینده)	نام و نام خانوادگی نماینده
۱	یعقوب هوشیار	شهردار تبریز	غایب	

۲	اسماعیل چمنی	رئیس شورای اسلامی استان	غایب
---	--------------	-------------------------	------

ه- تعاونی و خصوصی

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت	وضعیت حضور (حاضر/ غایب/ نماینده)	نام و نام خانوادگی نماینده
۱	یونس ژائله	رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی مرکز استان (دبیر و سخنگوی شورای استان)	حاضر	
۲	میرحیدر سیدیعقوبی	رئیس اتاق تعاون مرکز استان	نماینده	آقای کسایی نایب رئیس اتاق تعاون
۳	حسن علی محمدی	رئیس اتاق اصناف مرکز استان	غایب	

(مدیران عامل یا رؤسای هیأت مدیره شرکت های برتر خصوصی و تعاونی یا رؤسای تشکل های اقتصادی بخش خصوصی و تعاونی)

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت	وضعیت حضور (حاضر/ غایب/ نماینده)	نام و نام خانوادگی نماینده
۱	رضا کامی	رئیس انجمن کارگزاران گمرکی استان	حاضر	
۲	رضا جعفری	رئیس انجمن صنایع غذایی استان	حاضر	
۳	مهدی امینی	رئیس خانه صنعت و معدن استان	حاضر	
۴	محمد رضا باقری	رئیس انجمن لوازم خانگی استان	حاضر	
۵	رضا پاشایی	رئیس انجمن صنایع همگن خودرو و نیرو محرکه استان	غایب	
۶	علی رحیمی	مدیرعامل اتحادیه تعاونی های مصرف کارکنان دولت استان	حاضر	
۷	اسداله دهقان	مدیرعامل اتحادیه تعاونی های حمل و نقل درون و برون شهری استان	حاضر	
۸	محمد محمودی	رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم خانگی تبریز و حومه	غایب	

و- اسامی مدعوین و سایر مراجع و دستگاهها

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت
۱	عبدالناصر همتی	وزیر اقتصاد و دارایی
۲	وحید ماجد	معاون وزیر اقتصاد و دارایی
۳	طاهر روحی	مدیرکل دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری
۴	مسلم یوسف زاده	نماینده اداره کل اطلاعات استان
۵	صادق نامدار	ناظر گمرکات استان و رئیس گمرک
۶	عیسی اورج زاده	مدیرکل امور مالیاتی استان
۷	مسعود بناییان	نائب رئیس اتاق بازرگانی تبریز

۸	احمد فتاح زاده	عضو هیات نمایندگان اتاق تبریز
۹	قاسم خلیل نژاد قویدل	عضو هیات نمایندگان اتاق تبریز
۱۰	نوید امجد	عضو هیات نمایندگان اتاق تبریز
۱۱	میریوسف حسینی	عضو هیات نمایندگان اتاق تبریز

مشروح مذاکرات

دستور جلسه: طرح موضوع مشکلات فعالین اقتصادی استان

یونس ژائله، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز و دبیر شورا: در دولت گذشته، طی تفاهمنامه‌ای میان استان آذربایجان شرقی و دولت، اجرای ۱۶ طرح ملی با سرمایه‌گذاری نزدیک به ۲۳۵ هزار میلیارد تومان توسط بخش خصوصی به تصویب رسید. بر اساس این تفاهمنامه شرکت‌هایی که علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در طرح‌های اولویت‌دار استان هستند، بخشی از این سرمایه‌گذاری را به صورت تسهیلات مالی دریافت خواهند کرد. هدف از این طرح، جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در پروژه‌های کلیدی استان و تسهیل دسترسی سرمایه‌گذاران به منابع مالی عنوان شده بود. درخواست می‌شود جلسه‌ای در این خصوص برگزار شده و میزان پیشرفت کارها مورد ارزیابی قرار گیرد. همچنین آقای بهروزی، مدیرکل امور اقتصاد و دارایی استان، می‌توانند گزارشی جامع و دقیق از وضعیت پیشرفت این پروژه‌ها ارائه کنند.

در طی ۱۰ سال گذشته، سالانه مبلغی بالغ بر ۶۰۰ میلیون دلار صرف واردات گوشت مرغ از کشورهای مختلف از جمله برزیل و ترکیه می‌شود. علاوه بر این، مبالغ قابل توجهی نیز هر ساله برای واردات گوشت گوسفند پرداخت می‌شود. یکی از طرح‌های سرمایه‌گذاری در این تفاهمنامه‌ها، طرح خودکفایی در دو حوزه گوشت مرغ و گوشت گوسفندی بوده است. این طرح شامل اجرای پروژه پرورش یک میلیون رأس گوسفند و ۶ میلیون مرغ است. در حال حاضر حدود ۴۰ تا ۵۰ درصد از این طرح‌ها پیشرفت داشته‌اند و تعدادی از پروژه‌ها تکمیل شده و به مرحله بهره‌برداری رسیده‌اند.

در خصوص این طرح‌ها، مقرر شده بود مبلغی به عنوان تسهیلات به سرمایه‌گذاران پرداخت شود، اما دولت تاکنون به تعهدات خود در این زمینه عمل نکرده و سرمایه‌گذاران همچنان با چالش‌های متعددی در تأمین مالی مواجه هستند. با وجود منابع ارزی قابل‌دسترس در خارج از کشور و امکاناتی نظیر خطوط فاینانس چین و بانک‌های بین‌المللی مانند بانک اکو و بانک توسعه اسلامی، متأسفانه تاکنون هیچ‌گونه بهره‌برداری از این ظرفیت‌ها صورت نگرفته و این امر منجر به تأخیر روزافزون در اجرای این پروژه‌ها شده است.

اگر این پروژه‌ها ادامه یابد و حمایت‌های لازم از آن‌ها صورت گیرد، می‌تواند منجر به رونق اقتصادی قابل توجهی در استان شده و زمینه‌ساز ایجاد فرصت‌های شغلی و توسعه پایدار در منطقه شود. لذا درخواست می‌شود که مشخص فرمایید تحت چه مکانیزمی تأمین مالی دولت انجام خواهد گرفت تا تعهدات خود را به طور کامل و مؤثر عمل کرده و به آن‌ها پایبند باشد.

موضوع بعدی مربوط به اختلال در سامانه جامع امور مالیاتی است که باعث شده در حال حاضر، حدود ۵۰۰ نفر از دارندگان کارت‌های بازرگانی استان در انتظار تأیید سامانه برای اعلام عدم بدهی بلاتکلیف بمانند. این مشکل در حال حاضر موجب عدم تمدید کارت‌های بازرگانی و بلاتکلیفی کالاها در گمرک شده است. وجود چنین اختلالاتی در سامانه‌های مرتبط، خسارات سنگینی را به بخش خصوصی تحمیل می‌کند و عدم اقدام به موقع در خصوص واردات کالا می‌تواند تبعات اقتصادی جدی به همراه داشته باشد. خواهشمند است در این خصوص نظرات و راهکارهای خود را ارائه فرمایید.

عبدالناصر همتی، وزیر اقتصاد و دارایی: دولت جدید با جدیت کامل و متعهد به اجرای توافق‌نامه‌های دولت قبل خواهد بود. مطمئن هستیم پروژه‌هایی که آغاز شده‌اند، ادامه پیدا خواهند کرد و دولت از آن‌ها حمایت می‌کند.

با این حال، ضروری است این پروژه‌ها بازدید شده و گزارشی دقیق از میزان پیشرفت توسط متولیان و مجریان ارائه شود. این گزارش باید برای بررسی و اعلام نظر به معاونت سیاست‌گذاری و امور اقتصادی ارسال شود. پیشنهاد می‌شود گزارشی جامع از این پروژه‌ها تهیه شود تا بر اساس میزان پیشرفت و نیاز به منابع مالی، اولویت‌بندی لازم صورت گیرد.

یونس ژائله، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز و دبیر شورا: در صورت لزوم، گزارشی مکتوب از پروژه‌ها به همراه مستندات و تصاویر جهت بررسی‌های بیشتر به حضور حضرت‌عالی ارائه خواهد شد. همچنین مشکلات و موانعی که موجب کندی یا توقف پیشرفت پروژه‌ها شده‌اند، شناسایی و ارائه خواهند شد تا در جلسه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان مورد بررسی قرار گیرند.

رحمان فلاح، مدیرکل دفتر هماهنگی و امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری: در سفر دوم ریاست‌جمهور شهید، ۱۶ توافقنامه به امضا رسید که ۸ مورد از آن‌ها در همان سفر نهایی شد. مجموع سرمایه‌گذاری انجام‌شده بر اساس این توافقنامه‌ها، ۲۳۵ هزار میلیارد تومان بود. از این میان، دو طرح در سطح ملی با سرمایه‌گذاری بالغ بر ۱۱۰ هزار میلیارد تومان در حوزه مس و صندوق بازنشستگی اجرایی شد.

این توافقنامه‌ها میان استانداری، بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی منعقد شدند و جلساتی نیز برای صدور مجوزها و تسریع روند امور سرمایه‌گذاری تشکیل شد. طبق این تفاهمنامه‌ها، مقرر شده بود که ۲۰ درصد از سرمایه‌گذاری‌ها به صورت تسهیلات بانکی به منظور حمایت از بخش خصوصی از طریق شبکه بانکی ارائه شود.

در سفر اول ریاست‌جمهور شهید، مبلغ ۱۲ هزار میلیارد تومان به تصویب رسید که این میزان توسط استان از بانک‌ها جذب شد. در سفر دوم نیز ۵ هزار میلیارد تومان به تصویب رسید، اما تاکنون تنها ۲۲ درصد از این مبلغ توسط شبکه بانکی پرداخت شده است.

ضروری است که برای تأمین مالی، بخش‌هایی از تفاهمنامه که اجرایی شده‌اند، اقدامات لازم صورت گیرد. امیدواریم با دستور وزیر محترم اقتصاد، این روند تسریع شود. اگرچه بانک تجارت به‌طور کامل تعهدات خود را انجام داده و ۱۰۰ درصد مبلغ را پرداخت کرده است، اما سایر بانک‌ها هنوز به‌طور کامل به تعهدات خود عمل نکرده‌اند.

عادل غلامی، دبیر شورای هماهنگی بانک‌های آذربایجان شرقی: بر اساس تفاهمنامه مقرر گردید ۲۰ درصد از ۲۳۵ هزار میلیارد تومان توسط بانک‌ها به‌صورت تسهیلات پرداخت شود. لیکن به دلیل ناترازی‌های جدی در سیستم بانکی، به‌ویژه در بخش سرمایه‌گذاری، مشکلات متعددی در روند تأمین مالی این پروژه‌ها ایجاد شده است.

بانک‌ها با مشکلاتی در زمینه میانگین مانده و آورده شرکا مواجه شده‌اند که این مسائل مانع از ارائه تسهیلات به‌طور مؤثر و مطلوب به سرمایه‌گذاران شده است. در نتیجه، عملکرد بانک‌ها در این حوزه، به‌ویژه در تأمین مالی پروژه‌ها، مطلوب نبوده و نتوانسته‌اند به‌درستی به تعهدات خود عمل کنند. به‌طور کلی، سیستم بانکی در انجام عملیات و ارائه تسهیلات در راستای حمایت از سرمایه‌گذاری‌ها نتایج قابل‌قبولی نداشته است. علاوه بر این، در تأمین گردش مالی واحدهای تولیدی نیز شاهد عملکرد نامناسبی هستیم که این امر بر روند تولید و رشد اقتصادی تأثیر منفی گذاشته است.

وحید ماجد؛ سرپرست معاونت سیاستگذاری اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی: در مجموع، سه و نیم هزار میلیارد تومان از منابع بازگشتی ارزی به محل تبصره ۱۸ به استان آذربایجان شرقی تخصیص خواهد یافت که می‌توان برای پروژه‌هایی که بیش از ۶۰ درصد پیشرفت داشته‌اند، از طریق شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان لحاظ کرد. امیدواریم با معرفی پروژه‌ها از سوی شورای برنامه‌ریزی، این منابع به‌سرعت به چرخه اجرایی پروژه‌ها وارد شود.

واقف بهروزی، مدیرکل امور اقتصاد و دارایی استان آذربایجان شرقی: در سال ۱۴۰۰ مبلغ ۱۸۰۰ میلیارد تومان و در سال ۱۴۰۱ مبلغ ۱۰۷۵ میلیارد تومان از محل تبصره ۱۸ به استان تخصیص داده شده است. لیکن در حال حاضر شرکت‌های کوچک و متوسط و برخی پروژه‌ها در صف دریافت تسهیلات مقادیر اندکی در حد ۱۰ میلیارد تا ۲۰ میلیارد قرار دارند. لازم به ذکر است که پروژه‌هایی که کمتر از ۶۰ درصد پیشرفت داشته باشند، به‌طور کلی تصویب نمی‌شوند.

رضا جعفری، عضو هیئت رئیسه اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز: حوزه اختیارات اداره کل اقتصاد و دارایی، شورای عالی بانک‌های استان‌ها و استانداری‌ها در رابطه با بانک‌های خصوصی محدود است و قاعدتاً قدرت اجرایی و تأثیرگذاری و اعمال نفوذ قابل‌توجهی نخواهند داشت. از این رو درصد بسیار بالایی از مشکلات بانکی استان‌ها به عملکرد بانک‌های خصوصی بر می‌گردد. زمانیکه میزان سپرده‌ها و تسهیلات بانک‌های استانی را مقایسه می‌کنیم، بانک‌های دولتی در مقایسه با بانک‌های خصوصی، مشکلات خاصی نداشته و عملکرد بهتری دارند. اما در مقایسه میان بانک‌های دولتی و خصوصی، آمارها یک ضعف اساسی در عملکرد بانک‌های خصوصی را نشان می‌دهند.

درخواست می‌شود که استاندار و شورای عالی بانکها همان طور که از بانکهای دولتی درخواست ارائه آمار دقیق دارند، این روند را برای بانکهای خصوصی نیز پیگیری کنند و از آنها اطلاعات شفاف و جامع دریافت نمایند.

در رابطه با مشکل تهاتر بدهی‌ها، مواردی وجود دارد که نشان‌دهنده ضعف در سیستم تهاتر است. به عنوان مثال، شرکتی از وزارت نیرو ۱۰ میلیارد تومان طلب دارد و یک میلیارد تومان بدهی برق دارد و برق این شرکت قطع می‌شود. در حالیکه با انجام تهاتر مشکل برق شرکت مورد نظر و طلب اداره برق حل خواهد شد. این وضعیت نشان‌دهنده مشکلات موجود در سازوکارهای تهاتر بدهی‌ها است و لازم است بررسی‌های دقیق‌تری در این زمینه صورت گیرد.

همچنین، در خصوص هیئت مقررات‌زدایی، برخی ارگان‌ها و نهادها مصوبات خود را به‌طور جدی پیگیری نمی‌کنند. درخواست می‌شود که مصوبات هیئت مقررات‌زدایی با جدیت بیشتری پیگیری و اجرایی شوند.

در مورد مسئله موجودی انبار تولیدکنندگان، به این نکته باید توجه کرد که موجودی انبار تولیدکنندگان یا مواد اولیه است یا محصولات تولیدی، که عمدتاً بیشتر مواد اولیه است. بانکها معمولاً از تولیدکنندگان خواسته‌اند که موجودی حساب بانکی داشته باشند تا بر اساس آن تسهیلات ارائه شود، در حالی که موجودی واقعی تولیدکنندگان بیشتر مواقع به‌صورت موجودی انبار و گردش کالا استفاده می‌شود. از این‌رو، درخواست می‌شود که مدیریت به‌گونه‌ای صورت گیرد که تولیدکنندگان بتوانند به‌راحتی از تسهیلات بهره‌مند شوند و مشکلات موجود در این زمینه حل شود.

عادل غلامی، دبیر شورای عالی بانکهای استان: برای تأمین مالی سرمایه در گردش واحدهای تولیدی، پیش از این تأمین منابع مالی انجام شده بود. اما در حال حاضر، برای تمدید و تجدید تسهیلات یا پرداخت تسهیلات جدید، لازم است که واحدهای تولیدی میانگین موجودی حساب خود را در بازه‌های زمانی ۶ ماهه، ۹ ماهه یا یک‌ساله ارائه دهند. به عبارت دیگر، باید حساب‌ها دارای رسوب کافی باشند تا بر اساس میانگین موجودی، بتوانیم تسهیلات سرمایه در گردش را تا ۲ الی ۵ برابر این میانگین به واحدهای تولیدی پرداخت کنیم.

عبدالناصر همتی، وزیر اقتصاد و دارایی: اگر درخواست کننده وام، مشتری دائمی بانک باشد، دیگر نیازی به داشتن مانده حساب برای دریافت تسهیلات نیست، مگر در صورتی که مشتری از سایر بانکها درخواست کند و یا اینکه سیاست‌های بانکی موجب چنین درخواستی شود. تمامی مشکلات موجود ناشی از تنگناهای نقدینگی است و سیاست‌های انقباضی که به‌منظور کنترل تورم در یکی دو سال گذشته اجرا شده‌اند و تأثیرات قابل توجهی بر وضعیت اقتصادی داشته‌اند. این موضوع در جلسه ستاد اقتصادی نیز مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

همان‌طور که مستحضر هستید، ۱۷۰۰ هزار میلیارد تومان طبق روند جاری، با نرخ رشد ۳۰ درصدی به نقدینگی کشور اضافه می‌شود. در جلسه ستاد اقتصادی تصمیم بر این شد که ۳۰۰ هزار میلیارد تومان فراتر از این سقف به نقدینگی افزوده شود. این اقدام می‌تواند تأثیر مثبتی بر گردش مالی بانکها داشته باشد و به آنها این امکان را بدهد که وام‌های بیشتری به تولیدکنندگان برای تأمین سرمایه در گردش ارائه دهند.

ان‌شاءالله طی یکی دو ماه آینده، مصوبات مربوط به این تصمیم ابلاغ خواهد شد. همچنین تلاش خواهیم کرد تا ترازنامه بانکها بازبینی و بهبود یابد و اختیارات بیشتری به آنها داده شود. این اقدامات به گشایش وضعیت تنگنای اعتباری بانکها منجر خواهد شد و کمک می‌کند تا نظام بانکی بتواند حمایت موثرتری از بخش تولید و اقتصاد کشور انجام دهد.

در رابطه با عملکرد بانکهای خصوصی، باید به این نکته توجه داشت که وزارت اقتصاد براساس قانون، نفوذ و اختیار مستقیم بر بانکهای خصوصی ندارد و نمی‌تواند در فعالیتهای آنها اعمال نفوذ کند. این موضوع در حوزه اختیارات بانک مرکزی است که وظیفه سیاست‌گذاری و نظارت بر بانکهای خصوصی را برعهده دارد.

در این خصوص، با ریاست بانک مرکزی گفت‌وگو خواهیم کرد و از ایشان درخواست می‌کنم تا نمایندگان بانک مرکزی در جلسات مرتبط حضور یابند و تمامی موارد قانونی را رعایت کنند. بانک مرکزی، به عنوان نهاد ناظر بر بانکهای خصوصی، می‌تواند سوالات و مداخلات نظارتی لازم را انجام دهد.

علاوه بر این، در جلسه هیئت عالی بانک مرکزی، این موضوع را مطرح خواهیم کرد و تلاش می‌کنیم مصوبه‌ای به تصویب برسانیم که به بانک‌ها و استان‌ها ابلاغ شود. براساس این مصوبه، تأکید خواهد شد که بانک‌های خصوصی موظف هستند هماهنگی لازم با شورای هماهنگی بانک‌ها، استانداران و مسئولین عالی‌رتبه استانی را داشته باشند و در راستای سیاست‌های توسعه‌ای استان‌ها همکاری کنند.

عادل غلامی، دبیر شورایی عالی بانک‌های استان: بانک‌های خصوصی در جلسات کمیسیون هماهنگی بانک‌ها عضو هستند و در حد استانی، هماهنگی و همکاری لازم را انجام می‌دهند. اما در خصوص ارائه آمار عملکرد و اطلاعات مربوط به فعالیت‌های خود، معمولاً این هماهنگی را به ادارات مرکزی خود محول می‌کنند و اطلاعات مستقیم و جامعی در سطح استانی ارائه نمی‌دهند. این روند نیازمند بازنگری است تا شفافیت و دسترسی به آمارهای دقیق در سطح استان بهبود یابد و امکان تصمیم‌گیری بهتر برای مسئولان استانی فراهم گردد.

مهدی امینی، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز: یکی از چالش‌های جدی در تخصیص وام‌های تبصره ۱۸، درخواست موجودی و میانگین حساب از سوی بانک‌ها است. حتی بانک ملی، به‌عنوان یکی از بانک‌های دولتی، پرداخت وام‌های تبصره ۱۸ را مشروط به وجود میانگین حساب کرده است، که این امر مانعی برای بسیاری از واحدهای تولیدی ایجاد می‌کند.

بانک‌های استانی نیز اختیارات کامل ندارند. بسیاری از مصوباتی که در جلسات ستاد تسهیل اتخاذ می‌شود، به دلیل اینکه بانک‌ها اعلام می‌کنند نیاز به کسب مجوز از تهران یا مرکز دارند، اجرا نمی‌شود. این مسئله عملاً مصوبات ستاد تسهیل را بی‌اثر می‌کند.

همچنین در خصوص اعطای تسهیلات و هم‌ترازی با سایر استان‌ها، مشکلات جدی وجود دارد. وام‌های تکلیفی در استان‌ها به‌درستی تخصیص نمی‌یابد و این موضوع باعث شده برخی واحدهای تولیدی به دلیل عدم امکان دریافت تسهیلات در استان، مجبور شوند برای افتتاح حساب به استان تهران مراجعه کنند. این مسئله مشکلات متعددی ایجاد می‌کند. به‌ویژه زمانی که این واحدها با چالش مواجه می‌شوند و نیاز به حمایت ستاد تسهیل دارند. در چنین مواردی، کارگروه تسهیل استان اعلام می‌کند که باید پرونده در همان استانی که حساب افتتاح شده تشکیل شود. این رویه موجب می‌شود که مصوبات کارگروه تسهیل یک استان، در استان دیگر مورد قبول نباشد.

عبدالناصر همتی، وزیر اقتصاد و دارایی: تبصره (۱۸) قانون مصوب مجلس است و ما نمی‌توانیم هیچ تغییری در آن ایجاد کنیم.

وحید ماجد؛ سرپرست معاونت سیاستگذاری اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی: مجلس با آگاهی از احتمال ایجاد فساد، این قانون را به‌گونه‌ای تصویب کرد که جای هیچ‌گونه چانه‌زنی باقی نماند. با این حال، پیشنهاد می‌دهیم استان‌ها به‌صورت هم‌تراز در نظر گرفته نشوند تا عدالت در تخصیص منابع رعایت شود.

مسعود بنابیان، نائب رییس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز: ۶۸ درصد تسهیلات در سه استان اصفهان، خراسان و تهران متمرکز شده است. در این استان‌ها برخلاف قانون، تسهیلات بیش از ۱۲۵ تا ۱۳۰ درصد مانده سپرده‌ها پرداخت می‌شود. بانک‌ها به جای حمایت از تولیدکنندگان، تسهیلات را به شرکت‌های زیرمجموعه خود اختصاص می‌دهند و این مسئله به نام بخش خصوصی ثبت می‌شود که نشانه‌ای از ناعدالتی در سیستم بانکی است.

عدم اجرای مگا پروژه‌های دولتی از دلایل اصلی عقب‌ماندگی اقتصادی این استان بوده و تنها پروژه بزرگ، مس سونگون، نیز عملاً برای استان آورده‌ای نداشته و حتی حق عضویت آن به اتاق بازرگانی کرمان پرداخت می‌شود. این روند نابرابر نه تنها توسعه اقتصادی استان را مختل می‌کند، بلکه به افزایش ضریب جینی و تشدید نابرابری در کشور منجر خواهد شد.

بهرام سرمست، استاندار و رئیس شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان: با توجه به شرایط موجود و فرصت‌های پیش‌رو، تصمیم گرفته شده است که صندوق توسعه استان آذربایجان شرقی راه‌اندازی شود. این صندوق با هدف تأمین مالی پروژه‌های بزرگ و حمایت از بخش خصوصی و واحدهای تولیدی تشکیل خواهد شد. در این راستا، مشارکت بخش خصوصی در صندوق در نظر گرفته شده و بحث سهام نیز مطرح است تا منابع مالی لازم برای اجرای پروژه‌ها تأمین گردد.

در برخی از استان‌ها، مؤسسات و یا بانک‌هایی ایجاد شده‌اند که اکثر گردش مالی آن‌ها صرف توسعه استان مربوطه شده و به عنوان پشتیبان طرح‌های تولیدی و پروژه‌های عمرانی عمل کرده‌اند. این مؤسسات نقش مهمی در تسهیل تأمین مالی پروژه‌های بزرگ و ایجاد زیرساخت‌های اقتصادی در سطح استان‌ها ایفا کرده‌اند.

استان آذربایجان شرقی با توجه به ماهیت صفتی خود و اینکه بیش از ۹۰ درصد از اقتصاد استان توسط بخش خصوصی تأمین می‌شود، این پتانسیل را دارد که با ایجاد صندوق توسعه‌ای، به عنوان پشتیبان طرح‌های تولیدی و پروژه‌های عمرانی عمل کند. این صندوق می‌تواند به تقویت بخش خصوصی و تسهیل تأمین مالی پروژه‌های بزرگ در استان کمک کرده و روند توسعه اقتصادی و عمرانی را تسریع بخشد.

همچنین، با توجه به مباحث اقتصادی مطرح شده در دولت و سند پشتیبان آن که تهیه شده، این سند به هیئت دولت ارائه خواهد شد. در صورتی که مورد تأیید قرار گیرد، استان آذربایجان شرقی از لحاظ تجاری با کشورهای همجوار جایگاه ویژه و ممتازی خواهد داشت. در خصوص تجارت با کشورهای همجوار و همچنین تأمین مالی پروژه‌های کلان، می‌توانیم به عنوان پیشران تولید عمل کنیم. در صورت موافقت شما، آیین‌نامه آن را با همکاری بخش خصوصی و صاحب‌نظران اقتصادی تهیه کرده و در اختیار شما قرار خواهیم داد تا در دولت به تصویب برسد.

عبدالناصر همتی، وزیر اقتصاد و دارایی: در صورت مدیریت صحیح و کارا، ایجاد چنین صندوقی در استان می‌تواند بسیار مثر ثمر باشد. پیشنهاد می‌شود یک صندوق توسعه استانی با رویکرد بخش خصوصی ایجاد شود و از بانک‌های خصوصی و بخش خصوصی دعوت شود تا در راه‌اندازی و توسعه این صندوق همکاری‌های لازم را داشته باشند. همچنین، در ادامه از مردم نیز مشارکت خواسته شود. تمامی ابعاد این پروژه باید به دقت بررسی شود و پس از آن اقدامات لازم صورت گیرد.

نوید امجد، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی تبریز: موضوع مورد بحثی که در خصوص ارز حاصل از صادرات در چند ماه اخیر اشاره شده مربوط به بازار توافقی است و ظاهراً تمامی مشکلات به این بازار ارجاع خواهد شد. چنانچه نرخ ارز و دخالت دولت در تعیین نرخ دستوری همچنان ادامه یابد؛ تغییرات عمده‌ای در بازار ایجاد نخواهد شد و هیچ یک از عناوین مانند ثنا، نیما، بازار متشکل ارزی و یا مرکز مبادله ارز مشکلی از فعالین اقتصادی حل نخواهد کرد.

بازار متشکل ارزی موجود به دلیل مشکلات شکلی و شبهه‌برانگیز فراوان در حال حذف است و اکنون قصد دارند با نام "ارز توافقی" بازار جدیدی راه‌اندازی کنند. اما در این بازار، هنوز مشخص نیست که کدام صادرکنندگان ارز وارد خواهند کرد، چه واردکنندگانی از آن ارز استفاده خواهند کرد و چه گروه‌هایی از کالاها از این ارز بهره‌برداری خواهند کرد. این عدم شفافیت می‌تواند مجدداً چالش‌های زیادی برای تجار ایجاد کند.

عرضه و تقاضای بازار ارز در حال حاضر همچنان نامشخص است. بانک مرکزی قصد دارد که بخشی از گروه‌های کالایی را ابتدائاً برای برداشت ارزی و برخی برای واریز ارزی شان وارد نماید. همانطور که مستحضر هستید، هر گروه کالایی می‌تواند بسته به شرایط بازار تا حدی رقابت کند. اما تا زمانی که نرخ ارز دستوری حذف نشود و نرخ بازار و نرخ دولتی به یک تناسب مناسب و معقول نرسد، هیچ تفاوتی نخواهد کرد که نام این بازار چه چیزی باشد.

آخرین سخنرانی رئیس کل بانک مرکزی مبنی بر عرضه ارز در بازار جدید مطرح شد، اما تفاوتی که با بازار نیما داشت، صرفاً در ظاهر و شکل آن بود. در واقع، از نظر عملکرد و کارکرد، هیچ تغییر اساسی در نحوه عرضه و تقاضای ارز ایجاد نشده است. همچنان کنترل قیمت‌ها و نحوه عرضه ارز تحت مدیریت بانک مرکزی قرار دارد و ممکن است این تغییرات بیشتر جنبه تبلیغاتی داشته باشد تا اینکه تغییرات واقعی در بازار ارز ایجاد کند.

از طرفی، با توجه به اینکه در این بازار یک اتاق پایاپای برای معاملات وجود ندارد و صحبت از خرید و فروش حواله‌ها و ارزی است که در خارج از کشور قرار دارد، این مسئله باعث می‌شود که خریدار و فروشنده باید خودشان در فرآیند مچینگ یکدیگر را پیدا کنند. این وضعیت می‌تواند منجر به توافقات خارج از چارچوب بازار و احتمالاً به وجود آمدن فساد یا تبانی‌ها شود. این رویه برخلاف عرف معاملات در بازارهای ارزی، کالایی و بورسی است، جایی که معمولاً یک سیستم شفاف و کارآمد برای مچینگ خریدار و فروشنده وجود دارد. بنابراین، برای تضمین رقابت سالم و جلوگیری از دخالت‌های غیرمجاز، باید ساختار و فرآیندهایی به‌طور دقیق‌تر و شفاف‌تر طراحی شود تا از این مشکلات جلوگیری شود.

از طرفی، قانون حاکم بر این موضوع و آیین‌نامه کمیته اقدام ارزی که برای ارز تبیین شده، مشکلاتی را ایجاد کرده است. این فرآیند حقوق صادرکنندگان را نادیده می‌گیرد و موجب محرومیت آنها از استفاده صحیح از ارز حاصل از صادرات می‌شود. در حالی که در بخش دیگر، واردکنندگان می‌توانند ارز اختصاصی دریافت کنند. این وضعیت می‌تواند به ایجاد رانت و فساد منجر شود، زیرا تبعیض در تخصیص ارز و عدم شفافیت در فرآیندها، زمینه را برای سوءاستفاده‌ها فراهم می‌آورد و توازن بین صادرکنندگان و واردکنندگان را به هم می‌زند. این امر نیازمند بازنگری و اصلاح در سیاست‌های ارزی و فرآیندهای مربوطه است تا از ایجاد ناهماهنگی و فساد جلوگیری شود.

اگر آیین‌نامه کمیته اقدام ارزی در خلال ایجاد این بازار و روش دستوری که برای آن تعیین شده، بازبینی نشود، احتمال دارد همانند سایر سیاست‌های گذشته با شکست مواجه شود و در نهایت به نتیجه‌ای نرسد. تجربه‌های گذشته نشان داده است که روش‌های دستوری و عدم انعطاف در برابر تغییرات بازار، باعث ناکامی در اجرای سیاست‌ها شده است. برای اینکه این طرح موفقیت‌آمیز باشد، ضروری است که آیین‌نامه و فرآیندهای اجرایی آن بازنگری و به روزرسانی شوند تا از بروز مشکلات و شکست‌های مشابه جلوگیری گردد. تنها در این صورت است که می‌توان به تحقق اهداف بازار ارزی و پایداری آن امیدوار بود.

عبدالناصر همتی، وزیر اقتصاد و دارایی: در خصوص بازار باید توجه داشت که در حال حاضر مورد بررسی قرار نگرفته است. بر اساس قانون، بانک مرکزی مسئول مدیریت نرخ ارز به صورت شناور است و ارز نباید تحت سرکوب قرار گیرد. همچنین، بانک مرکزی وظیفه حفظ ثبات ارزش پول ملی را بر عهده دارد و نمی‌توان از آن خواست که در بازار دخالت نکند، چرا که این دخالت به منظور کنترل نرخ ارز ضروری است. این دخالت به معنای پایین آوردن نرخ ارز نیست، بلکه هدف آن فروش ارزهایی است که دولت در اختیار بانک مرکزی قرار می‌دهد، تا از پیشی گرفتن تقاضا بر عرضه جلوگیری شود. با بررسی مجدد این فرآیند، از ضرر صادرکنندگان جلوگیری خواهد شد و اولویت باید به کسانی داده شود که ارز وارد می‌کنند. در نهایت تمامی این مشکلات به فشار تحریم‌ها مربوط می‌شود و امیدوار است که با مدیریت صحیح، مشکلات به وجود آمده حل شود.

بهرام سرمست، استاندار و رئیس شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان: موضوع دیگری که در استان وجود دارد، درخواست اجازه صدور اوراق برای ماده (۵۶) و اوراق مراوده است که برای پیشبرد پروژه‌ها بسیار ضروری است. تمامی پروژه‌های ما به نوعی به این اوراق وابسته است و از وزارت اقتصاد خواهشمندیم که اجازه صدور این اوراق را صادر نمایند.

واقف بهروزی، مدیر کل امور اقتصاد و دارایی استان آذربایجان شرقی: تا سال ۱۴۰۱ استان هیچگونه استفاده‌ای از ماده ۵۶ نداشته است. اما در حال حاضر، ۶ پروژه به ارزش حدود ۳۷۰ میلیارد تومان آغاز شده است. همچنین، چند پروژه دیگر وجود دارد که قبلاً توافقات اولیه برای آن‌ها انجام شده، مانند پروژه بانک توسعه تعاون که علی‌رغم انجام مقدمات، همچنان معطل مانده است. اگر بتوانیم مانند سایر استان‌ها از این ظرفیت بهره‌برداری کنیم، می‌توانیم به پیشرفت پروژه‌های عمرانی و زیرساختی استان کمک زیادی کنیم.

حیدر فتح‌زاده، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان: در خصوص پیگیری تأمین اعتبارات و تخصیص آن به پروژه‌های ملی استان، به ویژه پروژه‌های مربوط به تخصیص آب و راه، موضوع ماده (۵۶) در این زمینه بسیار مهم است. اخیراً بانک‌های زیرمجموعه وزارتخانه‌ها همکاری لازم را در این خصوص نداشته‌اند، زیرا تعهدات لازم انجام نشده است. در خصوص اوراق نیز، هفته گذشته در جلسه سازمان برنامه و بودجه، وزارتخانه هیچ برنامه‌ای برای انتشار این اوراق نداشته است. خواهشمندیم اگر در خصوص اوراق مرافه، به ویژه پروژه آزادراه بازرگان به تبریز و ارومیه و دیگر طرح‌های عمرانی مشکلی وجود دارد، اعلام کنید تا از برنامه و بودجه کل کشور پیگیری‌های لازم صورت گیرد.

وحید ماجد؛ سرپرست معاونت سیاستگذاری اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی: همانطور که در متن ماده (۵۶) اشاره شده، باید پیش‌بینی‌های لازم در بودجه سنواری برای آن وجود داشته باشد. با توجه به شرایط موجود و وضعیت بازار سرمایه برای تأمین مالی مخارج دولت، سازمان برنامه و بودجه محدودیت‌هایی برای انتشار اوراق اعمال کرده است. در این راستا، هماهنگی‌های لازم با وزارت اقتصاد باید صورت گیرد. اگر اوراقی فراتر از اوراق موجود منتشر شود، نرخ تأمین مالی برای فعالان اقتصادی به طور قابل توجهی افزایش خواهد یافت و از طرف دیگر، ارزش بازار سرمایه نیز افت

خواهد کرد. بنابراین، لازم است تعاملی بین این دو بخش ایجاد شود تا از آثار منفی جلوگیری شود. این موضوع در حال بررسی است و گزارش نهایی آن به استانداری استان ارسال خواهد شد.

یونس ژانله، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز و دبیر شورا: صنعتگران با گرفتاری جدی در زمینه مالیات روبه‌رو هستند. رسیدگی به پرونده‌ها مدت زمان زیادی طول می‌کشد و پس از آن، درخواست جریمه از واحدهای تولیدی می‌شود. در حالیکه واحدها امکان پرداخت اصل بدهی مالیاتی خود را ندارند، از آنها جریمه نیز دریافت می‌گردد. سازمان امور مالیاتی نیز اعلام کرده که تخفیف در حدود اختیارات این سازمان نیست، در حالی که بخشنامه‌ها تخفیفات قابل توجهی برای جرایم تعیین شده است. به نظر می‌رسد که تولیدکنندگان باید از پرداخت جرایم مالیاتی معاف شوند، چرا که طولانی شدن روند رسیدگی‌ها خود از مشکلات سازمان امور مالیاتی است.

عیسی اروج‌زاده، مدیرکل اداره امور مالیاتی استان: برای واحدهای صنفی، در صورتی که ظرف یک ماه از تاریخ دریافت برگ قطعی مالیات اقدام به پرداخت بدهی نمایند، صد درصد بخشودگی مالیاتی به آن‌ها تعلق خواهد گرفت. در مواردی که واحدهای صنفی اعتراض دارند، پرونده به هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی ارجاع داده می‌شود تا به‌طور مجدد بررسی شود، شرایط تغییر می‌کند.

برای واحدهای تولیدی، بیشترین مساعدت‌ها صورت می‌گیرد و در صورتی که بدهی‌های مربوط به سنوات قبل باشد (مثلاً برای ۱۰ سال پیش)، بیش از ۵۰ درصد بخشودگی نمی‌توان ارائه داد، مگر اینکه مصوبه‌ای از کارگروه تسهیل در این زمینه وجود داشته باشد. در این صورت، ما با ستاد سازمان مکاتبه می‌کنیم و در مواردی که واحد تولیدی با مشکلات خاصی مواجه شده باشد، بخشودگی ۵۰ درصد باقی‌مانده نیز به آن‌ها تعلق خواهد گرفت.

مهدی امینی، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی تبریز: رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی فرآیندی طولانی دارد. زمانی که واحدهای تولیدی قصد دارند اصل مالیات خود را پرداخت کنند و بخواهند اقساطبندی کنند، معمولاً به هر قسط اضافه می‌شود که این خود فشار مضاعفی را به واحدها وارد می‌کند. درخواست می‌شود که اختیارات مدیر کل امور مالیاتی استان افزایش یابد تا دیگر نیازی به مراجعه به تهران نباشد.

هم‌چنین برای تقسیم بدهی مالیات، هر ماه باید دو درصد جریمه پرداخت شود. در حالی که امور مالیاتی خود بدهی‌هایش را پرداخت نمی‌کند و مالیات بر ارزش افزوده را نیز به موقع تصفیه نمی‌نماید، چرا واحدهای تولیدی باید بابت این مسأله جریمه پرداخت کنند؟ این در حالی است که در شرایط کنونی، واحدهای تولیدی به نوعی طلبکار از امور مالیاتی هستند و به دلیل وضعیت مالیات‌ها قادر به پرداخت به موقع بدهی‌های خود نمی‌باشند.

یونس ژانله، رئیس اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی تبریز و دبیر شورا: واحدهای تولیدی از بابت مالیات بر ارزش افزوده از امور مالیاتی طلبکار هستند، اما متأسفانه هیچ جریمه‌ای بابت این طلب پرداخت نمی‌شود. این موارد باعث می‌گردد شاهد افزایش انتقال سرمایه گذاری از تبریز به ترکیه باشیم.

عبدالناصر همتی، وزیر اقتصاد و دارایی: تفویض اختیار به استان‌ها، امری کاملاً منطقی است و حتماً پیگیری‌های لازم انجام خواهد شد تا اختیارات بیشتری به استان‌ها تفویض شود.

مسعود بنابیان، نایب رئیس اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی تبریز: در رابطه با پیمان‌سپاری ارزی به دلیل صدور بخشنامه‌های متعدد، چالش‌های زیادی برای صادرکنندگان ایجاد شده است. چرا واردات در مقابل صادرات واحدهای تولیدی آزاد نیست؟ چرا یک صادرکننده و تولیدکننده نمی‌تواند ماشین‌آلات و مواد اولیه خود را در مقابل صادرات انجام دهد؟ درخواست می‌شود در این خصوص نیز تمهیداتی اندیشیده شود.

بهرام سرمست، استاندار و رئیس شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان: در خصوص مشکلات اقتصادی استان و پیگیری‌های مربوط به آن امید است با گشایش‌هایی که آقای دکتر همتی در رابطه با اقتصاد استان صورت خواهند داد، بسیاری از مسائل حل خواهد شد. در جلسه‌ای که با دکتر همتی داشتیم، ۱۰ نامه که بخش زیادی از آن‌ها به مطالبات شما اشاره داشت را با ایشان در میان گذاشتیم و امیدواریم دستورات ایشان باعث رفع مشکلات اقتصادی استان شود. از برگزار کنندگان همایش نیز بسیار تشکر می‌کنم و امیدوارم سیاست‌های آقای دکتر همتی در حوزه صادرات ادامه پیدا کند، چرا که این مسیر می‌تواند بهبود فضای کسب و کار و صادرات استان را به همراه داشته باشد.

عبدالناصر همتی، وزیر اقتصاد و دارایی: از جناب آقای ژانله، جناب آقای حسن‌زاده و تمامی عزیزانی که در این سفر برای بنده محبت داشتند، کمال تشکر و قدردانی را دارم. برای بنده افتخار بزرگی بود که امروز در تبریز حضور یافتیم و روزی پر بار را با دوستان بزرگوار آذربایجانی خود سپری کردم. مباحثی که در همایش و این جلسه مطرح شد، برای بنده حائز اهمیت فراوان بود و بر خود لازم می‌دانم از تمامی حاضرین تشکر ویژه‌ای داشته باشم. به دلیل برنامه‌ریزی فشرده، نتوانستم به موقع با معاونین محترم ذی‌ربط هماهنگ کنم تا در همایش حضور یابند؛ لیکن ان‌شاء‌الله در آینده‌ای نزدیک فرصتی فراهم خواهد شد تا با حضور در استان آذربایجان شرقی، مسائل اقتصادی و چالش‌های پیش‌روی فعالان این عرصه را به دقت بررسی نمایم.

در خصوص مباحث مطرح‌شده در این نشست، از جناب آقای استاندار خواهیم‌دید تا این مسائل را به‌طور جزئی و دقیق پیگیری کرده و نتیجه را به اینجانب منعکس نمایند تا در ادامه دستور اقدامات لازم را صادر کنم. امیدوارم با همت و پیگیری‌های مستمر، شاهد گشایشی در روند توسعه اقتصادی استان آذربایجان شرقی باشیم و این استان عزیز در مسیر پیشرفت و شکوفایی گام‌های بزرگی بردارد.

مصوبات استانی		
ردیف	عنوان دستور جلسه	تصمیم / تصمیمات
۱	طرح موضوع مشکلات فعالین اقتصادی استان "با حضور جناب آقای عبدالناصر همتی، وزیر محترم اقتصاد و دارایی"	<p>مقرر گردید موارد مطروحه طی نامه ای با امضاء استاندار محترم استان به وزیر محترم اقتصاد و دارایی ارسال و تا نتیجه گیری نهایی پیگیری گردد.</p> <p>۱. دولت جدید با جدیت کامل و متعهدانه نسبت به اجرای توافق نامه های و پروژه های آغاز شده استان در دولت قبل اقدام نماید. در این راستا اداره کل اقتصاد و دارایی استان در اسرع وقت گزارش دقیقی از میزان پیشرفت پروژه ها به وزارت اقتصاد و دارایی ارائه نماید.</p> <p>همچنین گزارش مفصلی از دلایل کندی و توقف پیشرفت پروژه های استانی در جلسه آتی شورای گفتگوی استان توسط اداره کل اقتصاد و دارایی ارائه گردد.</p> <p>۲. وزارت اقتصاد و دارایی حمایت های لازم را جهت راه اندازی صندوق توسعه استان آذربایجان شرقی با هدف تأمین مالی پروژه‌های بزرگ و حمایت از واحدهای تولیدی بخش خصوصی و همکاری بانک های استانی و در نهایت مشارکت مردم در دستور کار قرار دهد.</p> <p>و یا وزارت اقتصاد و دارایی امکان سنجی راه اندازی بانک توسعه منطقه ای در استان آذربایجان شرقی را در دستور کار خود قرار دهد.</p> <p>۳. به منظور جلوگیری حمایت از فعالین اقتصادی استان ها و حل مشکلات مالیاتی‌شان در اسرع وقت؛ اختیار لازم به اداره اقتصاد و دارایی و اداره کل امور مالیاتی استان ها از سوی وزارت اقتصاد و دارایی تفویض گردد.</p> <p>۴. به منظور جلوگیری از مشکلات جدید مبادلات ارزی در صادرات و واردات پیشنهاد می گردد، مکانیزم بازار ارز توافقی پیشنهادی با مد نظر قرار دادن نظرات بخش خصوصی که ذینفعان اصلی این بازار می باشند، مورد بررسی قرار گرفته و نهایی گردد.</p>